

Małgorzata Dąbrowska
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Program Rozwoju Bibliotek czeka na nowych uczestników

Streszczenie: Autorka przedstawia innowacyjne działania Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego skierowane do bibliotek i ich otoczenia. Podaje przykłady dobrych działań i informuje o nowej fazie, w jaką wchodzi Program Rozwoju Bibliotek.

Słowa kluczowe: innowacje w bibliotekach, Program Rozwoju Bibliotek, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, biblioteki publiczne, praca z czytelnikiem, promocja bibliotek, komputeryzacja bibliotek, szkolenia bibliotekarzy, dotacje, granty

Przychodzą tu, żeby wypożyczyć książkę, skorzystać z komputera, wziąć udział w spotkaniu z autorem czy podróżnikiem. Przychodzą też, żeby nauczyć się robić z filmu naszyjniki i broszki, wziąć udział w kółku teatralnym, a nawet... by obserwować niebo.

Biblioteki coraz częściej zaskakują swoich użytkowników nowymi pomysłami, a przyglądając się ich działaniom, trudno oprzeć się wrażeniu, że biblioteka to miejsce, w którym niemal wszystko jest możliwe.

W bibliotece w Reszlu ogromnym sukcesem okazały się warsztaty batiku, podczas których kilkanaście osób pracowało pod czujnym okiem olsztyńskiej artystki. W Brusach uczestniczący w warsztacie komputerowym seniorzy dowiedzieli się, jak korzystać ze Skype'a i GaduGadu i jak założyć konto na portalu społecznościowym. W Łapach młodzież utworzyła kółko teatralne, a na premierę spektaklu przyszły tłumy. W Rozdrażewie udało się kupić nowoczesny teleskop do obserwacji astronomicznych i zorganizować wyjazd do obserwatorium. Takie przykłady można by mnożyć, bo biblioteki publiczne — zwłaszcza te znajdujące się w małych miejscowościach — oferują mieszkańcom coraz więcej.

Po co Polakom biblioteki?

Ponad 3300 placówek znajdujących się na wsiach i w małych miastach uczestniczy w Programie Rozwoju Bibliotek (PRB). Program działa od 2009 r. Po trzech latach jego funkcjonowania postanowiono sprawdzić, co od tego czasu zmieniło się w bibliotekach, jakie korzyści z ich funkcjonowania mają mieszkańcy. Na zlecenie Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Pracownia Badań i Innowacji Społecznych STOCZNIA opracowała raport „Po co Polakom biblioteki?” (<http://www.biblioteki.org/maszap/>¹).

Raport pokazuje, że biblioteki uczestniczące w PRB rocznie odwiedza ponad 2,5 mln mieszkańców małych miejscowości. Dla młodych ludzi biblioteka to przede wszystkim miejsce spotkań i spędzania wolnego czasu. Oglądają tu filmy, dyskutują o książkach, grają w gry na komputerze, mogą wziąć udział w warsztacie fotograficznym. Książki i Internet pomagają im też w nauce. Niemal 70% z nich dzięki informacjom znalezionym w bibliotece dostało lepsze oceny w szkole.

---

¹ Wszystkie odesłania do stron internetowych przedstawiają wersję aktualną w dn. 05.02.2013 r.

*Il. 1. Biblioteka Publiczno-Szkolna w Ostroszowicach
Fot. Michał Łuczak.*

Dla osób dorosłych biblioteka to przestrzeń, w której mogą załatwić codzienne sprawy. Przychodzą tu, żeby zapłacić przez Internet rachunki, sprawdzić rozkład jazdy autobusów, dowiedzieć się, w jakich godzinach przyjmuje lekarz. Bibliotekarz pomaga im także w poszukiwaniu pracy. Około 100 tys. mieszkańców małych miejscowości wykorzystuje komputery w bibliotekach do pisania życiorysów, listów motywacyjnych lub do kontaktowania się z pracodawcami.

Ludzie starsi przynoszą do bibliotek dokumenty, listy i zdjęcia ważne dla rozwoju miejscowości i wspólnie z bibliotekarkami dokumentują lokalną historię. W bibliotekach uczą się także obsługi komputera, m.in. na kursach, które organizują biblioteki uczestniczące w PRB. Prawie 250 tys. mieszkańców małych miejscowości właśnie w bibliotece po raz pierwszy zetknęło się z nowoczesnymi technologiami.

*Il. 2. Biblioteka Publiczna w Krynicy-Zdroju
Fot. Michał Łuczak.*

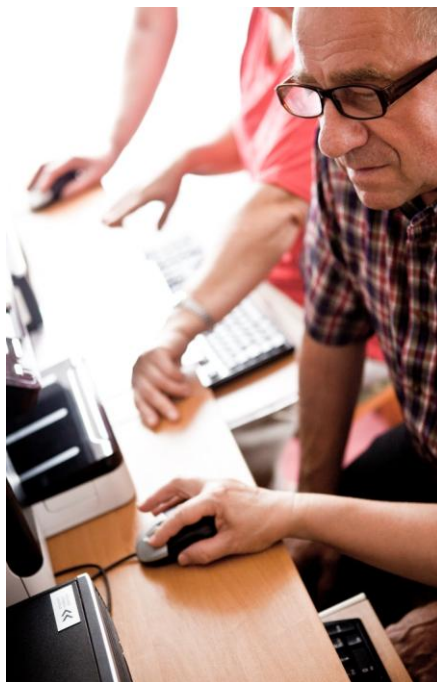
Przede wszystkim jednak biblioteka jest tzw. trzecim miejscem, a więc przestrzenią inną niż praca i dom, jednocześnie łączącą w sobie to, co właśnie w pracy i w domu najlepsze:

można znaleźć tu ciepłą, rodzinną atmosferę, można także spotkać dawno niewidzianego znajomego, sąsiada, kogoś, z kim codziennie mijamy się na ulicy. Warto przekonać się, że z tymi wszystkimi ludźmi możemy zrobić coś wspólnie.

Biblioteki zyskały

Program Rozwoju Bibliotek jest częścią światowej inicjatywy Global Libraries, finansowanej w kilkunastu krajach świata (m.in. w Rumunii, Bułgarii, Wietnamie) przez Fundację Billa i Melindy Gatesów. Fundacja nie działa tam samodzielnie, ale znajduje partnerów do współpracy. Takim partnerem i grantobiorcą fundacji Gatesów w Polsce jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW), która powierzyła realizację działań Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

Dotychczasowi uczestnicy PRB otrzymali łącznie ponad 9 tys. sztuk sprzętu informatycznego. Do bibliotek trafiły komputery, laptopy, urządzenia wielofunkcyjne, drukarki umożliwiające druk w różnych formatach (np. A3), projektory multimedialne, ekrany i aparaty cyfrowe. Bibliotekarki i bibliotekarze wzięli udział w intensywnych szkoleniach: warsztatach planowania rozwoju biblioteki, szkoleniach informatycznych i specjalistycznych.

*Il. 3. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Twardogórze, filia w Goszczu
Fot. Michał Łuczak.*

Dzięki ich wiedzy, nowym umiejętnościom i wymianie doświadczeń w bibliotekach dzieje się coraz więcej. Bibliotekarki wiedzą, jak prowadzić bibliotekę w nowoczesny sposób. Potrafią przewidzieć, co będzie dla mieszkańców najciekawsze, co ludzie chcą robić w bibliotece. Cały czas starają się dopasować do tych oczekiwań. Z kolei po to, by najciekawsze pomysły bibliotekarek i bibliotekarzy nie pozostały tylko w sferze planów, biblioteki otrzymują granty na ich realizację. Dzięki PRB współpracują także z innymi organizacjami pozarządowymi. W rezultacie realizują ponad 900 projektów dla mieszkańców. Bibliotekarki i bibliotekarze wymieniają się także wiedzą i doświadczeniami. Co roku mogą wziąć udział w kongresie bibliotek publicznych. Korzystają z portalu Programu Rozwoju

Bibliotek (www.biblioteki.org), gdzie umieszczają informacje na temat swoich sukcesów. Uczestniczą też w programie LABiB — jest to nowatorskie przedsięwzięcie, dzięki któremu mogą dzielić się pomysłami i doświadczeniami, między innymi poprzez portal społecznościowy, a także bezpośrednie spotkania.

Komputery, szkolenia i granty czekają

Teraz kolejne biblioteki z małych miejscowości mogą dołączyć do Programu Rozwoju Bibliotek. Rekrutacja rozpoczęła się w końcu stycznia i potrwa do 11 marca 2013 r. Pomoc może otrzymać 450 placówek, które zakwalifikują się do projektu. Nowi uczestnicy PRB — podobnie jak biblioteki biorące już udział w programie — otrzymają sprzęt informatyczny, granty, szkolenia i mnóstwo inspiracji do nowych działań.

Wszystko za sprawą zwiększenia budżetu Programu Rozwoju Bibliotek o 5 mln USD i — w rezultacie — przedłużenia PRB o jeden rok (do 2015 r.). Środki te pochodzą od fundatorów: Fundacji Billa i Melindy Gatesów i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Biblioteki, które będą chciały dołączyć do programu, powinny złożyć wnioski (zakładka *Trzecia Runda*: http://www.biblioteki.org/pl/trzecia_runda) poprzez portal Programu Rozwoju Bibliotek. Następnie komisja oceni wnioski i zdecyduje, które placówki zostaną przyjęte (pod uwagę będą brane m.in. opisy dotychczasowych działań bibliotek).

Dodatkowy rok Programu Rozwoju Bibliotek to również intensywna praca z bibliotekarkami i bibliotekarzami, którzy już uczestniczą w projekcie. Będą więc kolejne szkolenia z zakresu zarządzania biblioteką, organizowania spotkań i pracy z grupami czytelników, będzie więcej uczestników programu LABiB (skupiającego innowacyjnych bibliotekarzy), będą też kolejne kongresy bibliotek.

Jeszcze więcej pomysłów

PRB to jednak nie jedyna inicjatywa Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Po to, by biblioteki jeszcze lepiej służyły mieszkańcom małych miejscowości i oferowały to, czego ludzie najbardziej potrzebują, FRSI prowadzi także inne projekty skierowane m.in. do bibliotek publicznych, są to: „Rozpracuj to z biblioteką” (finansowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności ze źródeł sieci Fundacji Społeczeństwa Otwartego), „Link do przeszłości. Młodzi. Internet. Kariera” (realizowany ze środków Microsoft w ramach inicjatywy „YouthSpark” oraz Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności), a także „O finansach... w bibliotece” (realizowany dzięki dotacji Narodowego Banku Polskiego).

Rozpracuj to z biblioteką

W projekcie „Rozpracuj to z biblioteką” uczestniczą 82 biblioteki z małych miejscowości z trzech województw: łódzkiego, mazowieckiego i świętokrzyskiego. Dzięki szkoleniom pracownicy bibliotek będą wiedzieli, jak pomóc mieszkańcom w poszukiwaniu pracy — podpowiedzą, gdzie w Internecie szukać ogłoszeń o pracę, jak ocenić, w którym zawodzie możemy się sprawdzić, a do jakiego nie mamy predyspozycji, jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej. Bibliotekarze dowiedzą się również, jak współpracować z lokalnymi instytucjami zajmującymi się pracą, np. powiatowym urzędem pracy, opieką społeczną, organizacjami pozarządowymi. Będą mogli otrzymać także granty (do 5 tys. zł) na projekty wspomagające osoby poszukujące zatrudnienia. Do bibliotek trafi sprzęt informatyczny: komputery, urządzenia wielofunkcyjne, laptopy, projektory multimedialne. Będzie więc

można nie tylko przejrzeć ogłoszenia o pracę, ale wydrukować czy zeskanować potrzebne dokumenty.

Link do przyszłości. Młodzi. Internet. Kariera

Jednym z kluczowych elementów „Linku do przyszłości” są spotkania z młodymi profesjonalistami, które są organizowane m.in. przez biblioteki publiczne. Młodzi profesjonalści to ludzie mający ciekawą, przyszłościową pracę, w której ważną rolę odgrywają nowoczesne technologie. Są wśród nich: pracownik agencji reklamowej, metodyk w firmie e-learningowej, grafik komputerowy, redaktor magazynu internetowego, twórca animacji i teledysków. Podczas spotkań młodzież dowiaduje się, jaka była droga do sukcesu młodego profesjonalisty i jak wygląda jego dzień pracy, jest też czas na rozmowy o nowych zawodach i dyskusję, które z nich są najbardziej perspektywiczne. Całość ma charakter warsztatowy — są quizy, pytania, wspólne ćwiczenia. Do tej pory spotkania te odbyły się już w ponad 40 miejscach — bibliotekach, szkołach, domach kultury w małych miejscowościach — i zaplanowane są w kolejnych 150. Teraz młodzi profesjonalści mogą odwiedzić także większe miasta (do 200 tys. mieszkańców). Placówki zainteresowane organizacją spotkania wszystkie niezbędne informacje znajdują na stronie projektu (www.linkdoprzyszlosci.pl).

O finansach... w bibliotece

W styczniu 2013 r. ruszyła także kolejna edycja projektu „O finansach... w bibliotece”. Do udziału w nim zapraszamy placówki uczestniczące już w Programie Rozwoju Bibliotek z województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego.

Dzięki projektowi bibliotekarze dowiedzą się, jak przeprowadzić w swojej placówce spotkanie dla osób powyżej 50. roku życia poświęcone edukacji ekonomicznej. W rezultacie mieszkańcy nauczą się, jak zaplanować budżet domowy, w jaki sposób oszczędzać, jak założyć internetowe konto w banku. Słowem: bankowość elektroniczna nie będzie już miała dla nich tajemnic. Więcej informacji o projekcie można znaleźć na stronie Programu Rozwoju Bibliotek. Zgłoszenia zbierano do 15 lutego.